

Skola, kurā domā, dara un zina

Miks Dzenis

Koknese, 2018.gada 9.maijā

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

Valsts izglītības satura centrs

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

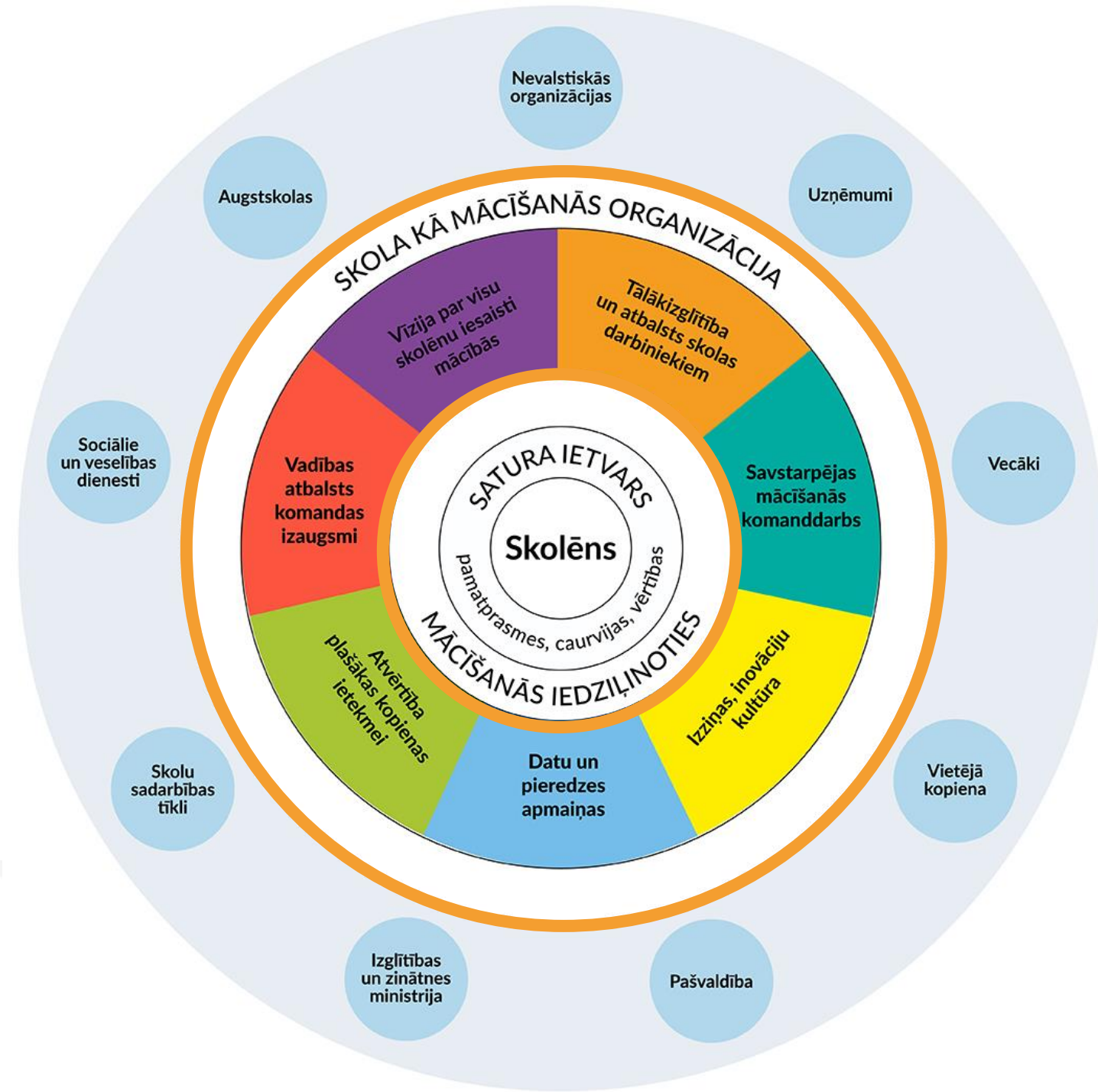
Mācību pieeja – nozīmīgākais mērķis

MIKROLĪMENIS

Taktika kādu skolotājs lieto stundā

MAKROLĪMENIS

Pieaugušo sadarbība, kas vērsta uz skolēnu

Uzsvaru pārbīde

No zināšanām

**uz zināšanu lietošanu
daudzveidīgās situācijās un
kontekstos**

No gatavu zināšanu
nodošanas un
atprasīšanas

**uz sarunu, produktīviem
uzdevumiem, ...**

No frontāla procesa

uz sadarbību, iesaistīšanos

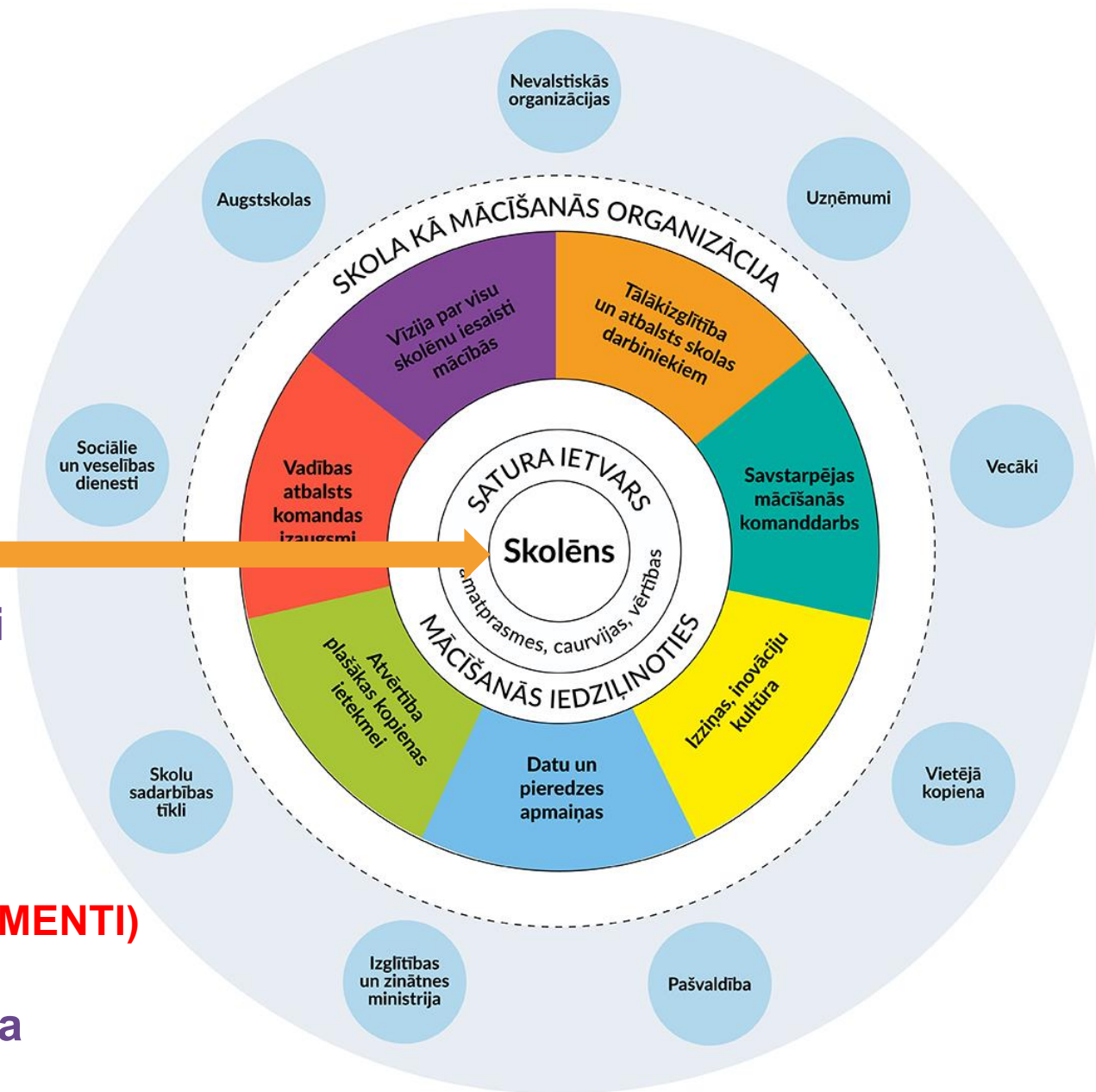
No tikai summatīvās
vērtēšanas

**uz jēgpilnu atgriezenisko saiti
par mācīšanās procesu**

Skolotājs, kas vada mācīšanos

- Izvirza augstus mērķus skolēniem, tos efektīvi komunicē, iesaista kolēģus īstenošanā
- Veido atbalstošu mācību vidi
- **Stratēģiski plāno un efektīvi īsteno (ČETRI ELEMENTI)**
- Pastāvīgi izvērtē savu darbu un proaktīvi risina problēmas

Mācīšanās iedziļinoties

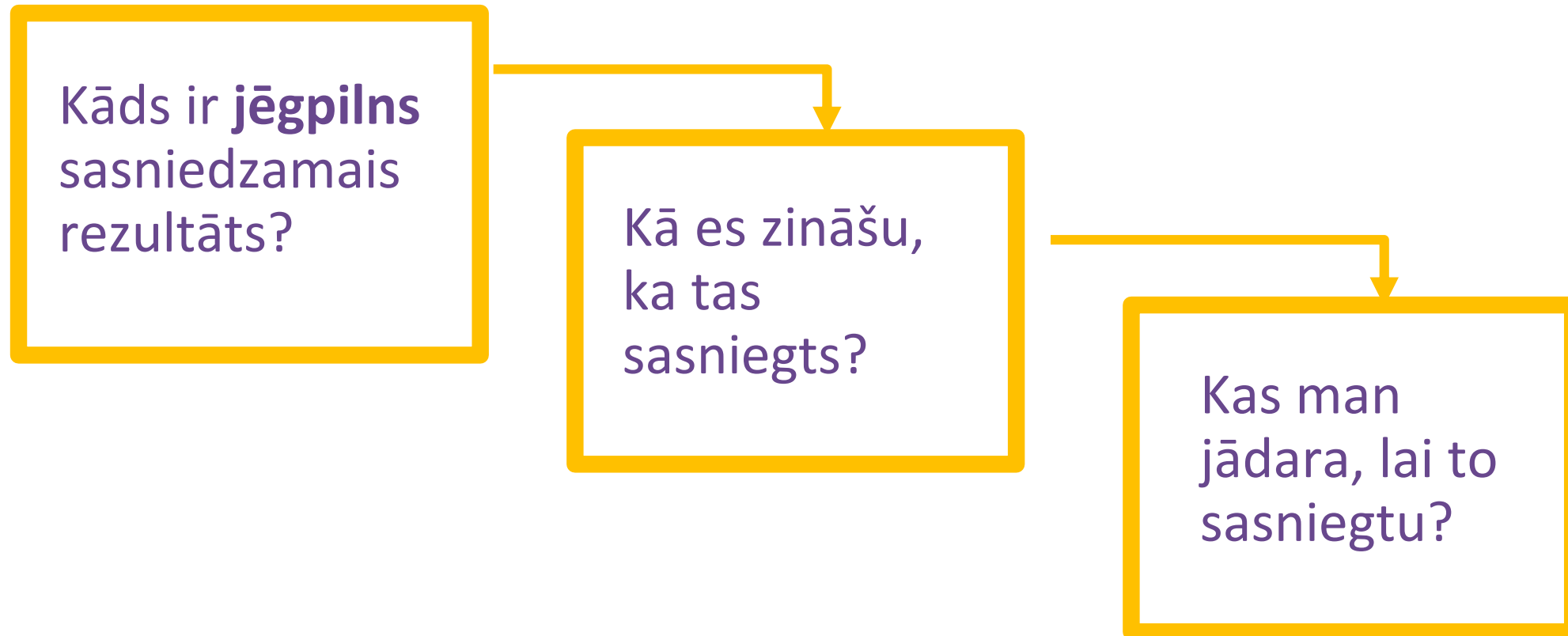
Mācīšanas pieeju raksturo **(ČETRI ELEMENTI)**:

- skaidrs sasniedzamais rezultāts skolēnam;
- jēgpilni uzdevumi un atbalsts;
- attīstoša atgriezeniskā saite (vērtēšana, lai mācītos);
- domāšana par mācīšanos.

Paņēmieni, taktikas izmantoti jau iepriekš.

Izaicinājums - to mērķtiecīgi ieviest katrā skolā ikdienā.

Plānošana: lietpratība (kompetence) kā sasniedzamais rezultāts

Jēgpilnu uzdevumu kritēriji

1. **Palīdz skolēnam sasniegt rezultātu** (*ir skaidrs, ko ar šo uzdevumu var iemācīties un kā ar to tuvoties mērķim*).
2. **Ietver atbalsta struktūru skolēnam** (*atgriezeniskā saite, vide – gan fiziska, gan emocionāla*).
3. **Atbilst skolēnu esošajām zināšanām, prasmēm, pieredzei** (*diferenciācijas iespējas, mācīšanās tuvākajā apguves zonā, iespēja praktizēties, tiek izmantotas iepriekšējās zināšanas*).
4. **Nepieciešams domāt** (*augstākie izziņas darbības līmeņi – interpretēšana, analīze, sintēze, novērtēšana*).
5. **Uzdevumi ir daudzveidīgi un ietver autentiskas situācijas** (*situācija ir skolēnam aktuāla*).

Kas ir atgriezeniskā saite?

- Padoms
- Uzslava
- Novērtējums
- Atzīme
- ?

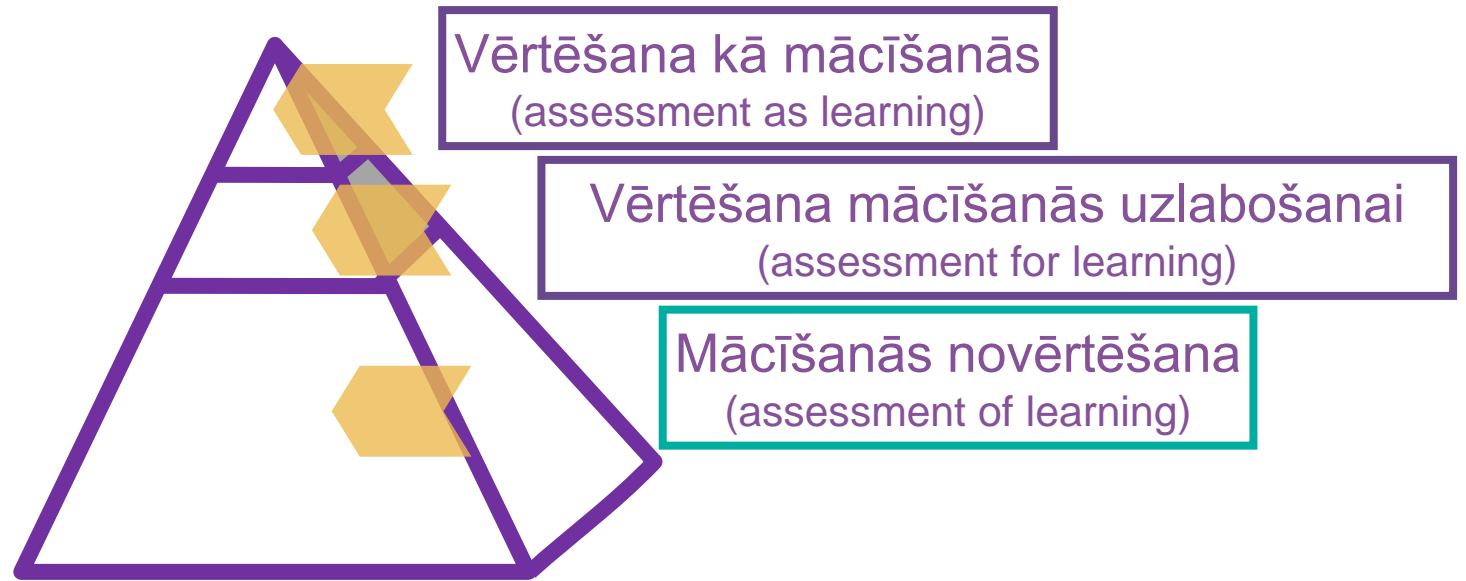
Atgriezeniskā saite ir informācija par progresu ceļā uz konkrētu mērķi.

(Grant Wiggins, 2012)

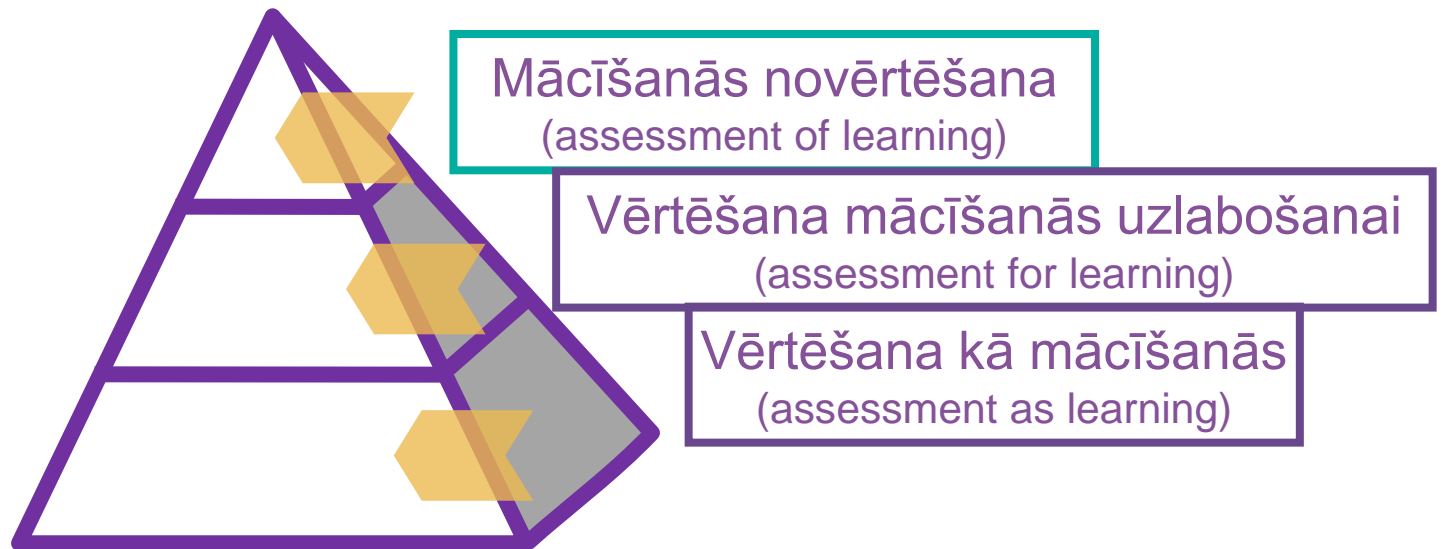
Atgriezeniskā saite ir informācija, kuras mērķis ir mazināt plaisu starp to, kā ir tagad, un to, kā ir jābūt vai kā varētu būt.

(Džons Hetijs)

Tradicionālā vērtēšanas piramīda

Pārveidotā vērtēšanas piramīda

Domāt par mācīšanos

PLĀNOŠANA

1. Kāds ir uzdevums?
2. Kāds ir mans mērķis?
3. Kādu informāciju un stratēģijas lietošu?
4. Cik daudz laika un citu resursu man vajadzēs?

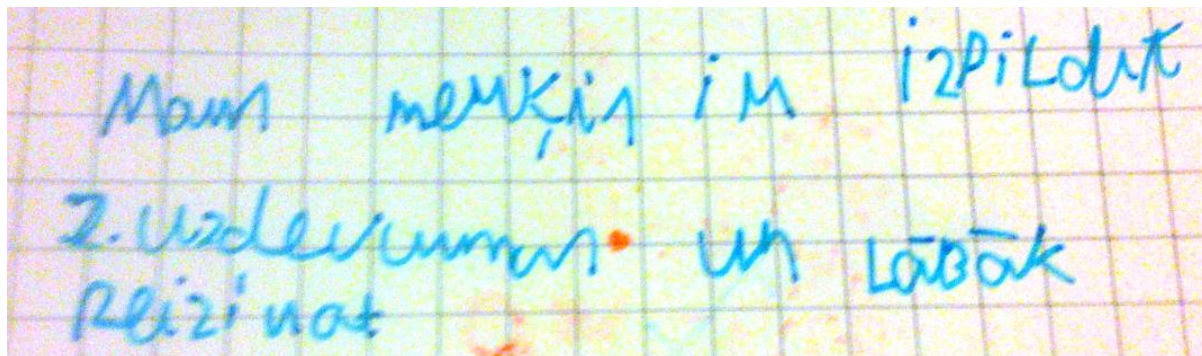
UZRAUDZĪŠANA

1. Vai man ir izpratne par to, ko daru?
2. Kāda ir uzdevuma nozīme?
3. Vai sasniedzu savu mērķi?
4. Vai man nepieciešams veikt izmaiņas?

NOVĒRTĒŠANA

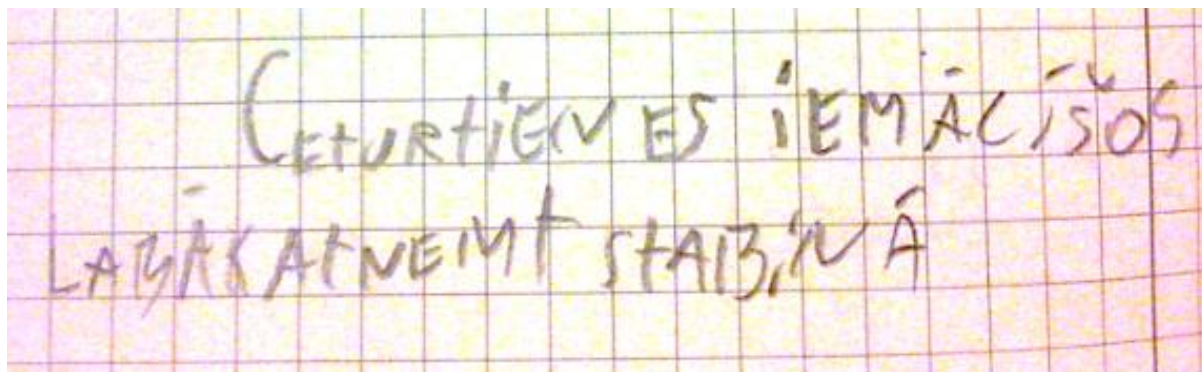
1. Vai sasniedzu mērķi?
2. Kas man palīdzēja sasniegt mērķi?
3. Kas man traucēja?
4. Ko nākamo reizi darīšu citādāk?

Skolēns noformulē mērķi stundai

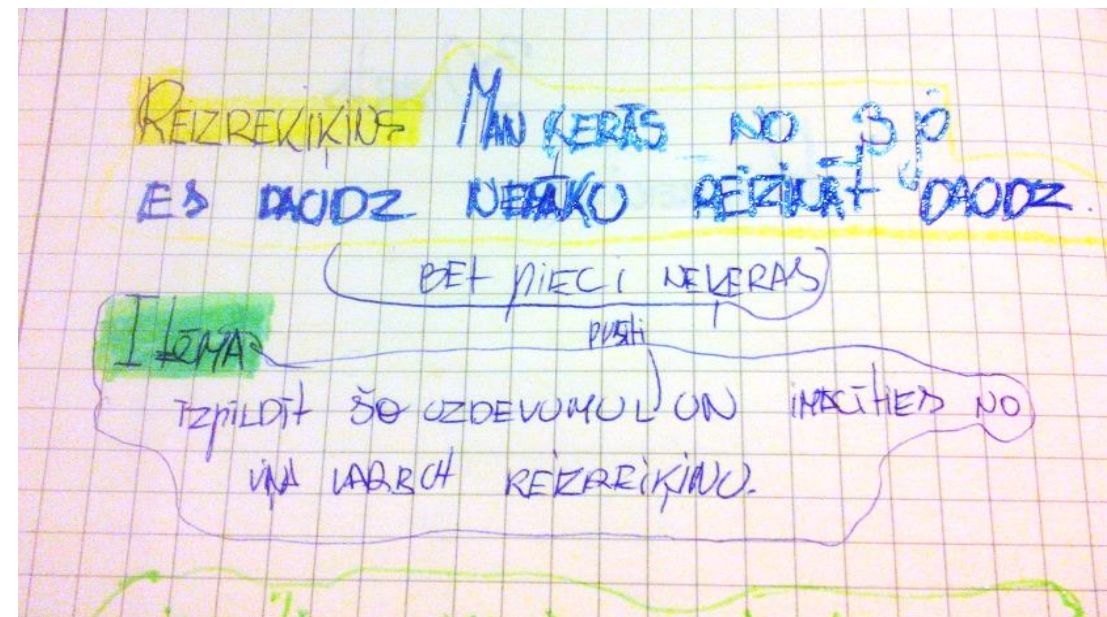
Mans mērķis ir izpildīt
7 uzdevumus un labāk
reizināt

“Mans mērķis ir izpildīt 7 uzdevumus un labāk reizināt.”

Ceturtdien es iemācīšos
labāk atņemt stabiņā

“Ceturtdien es iemācīšos labāk atņemt stabiņā.”

REIZRĒKINS MAN ĶERĀS NO 3, jo
es daudz nemāku reizināt daudz.
(BET PIECI NEĶERAS)
IEMĀCĪŠOS IZPILDĪT ŠO UZDEVUMU UN IEMĀCĪĒŠOS NO
VIŅA VARBŪT REIZRĒKINU.

“Reizrēķins: Man ķerās no 3, jo es nemāku reizināt daudz, bet pieci neķeras.

1 Tēma: Izpildīt šo uzdevumu, pusīti, un iemācīties no viņa varbūt reizrēķinu.”

Caurviju prasmes

- **Pašizziņa un pašvadība**

Spēj aktīvi un mērķtiecīgi kontrolēt savu uzvedību, motivāciju un kognitīvo darbību. Prot un ir motivēts pastāvīgi un patstāvīgi mācīties un pilnveidot sevi; saprot un seko līdzī savam mācīšanās procesam.

- **Domāšana un radošums**

Identificē, analizē un izvērtē situācijas, problēmas, idejas un informāciju, formulē atbilstošus spriedumus un risinājumus, lieto efektīvas problēmrisināšanas stratēģijas. Iztēlojas un rada jaunas idejas un produktus, piedāvā inovatīvus risinājumus un rod jaunus izpausmes veidus.

- **Sadarbība un līdzdalība**

Prot un grib efektīvi sadarboties, atbilstoši auditorijai, mērķim un situācijai izmanto daudzveidīgus saziņas veidus. Domā un rīkojas kā atbildīgs sabiedrības pilsonis, balstoties uz izpratni par daudzveidīgām interesēm un vēlmī sadarboties ar citiem.

- **Digitālā**

Droši un atbildīgi izmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un ar to starpniecību rada jaunas zināšanas.

Caurviju prasmes mācību saturā, piemēri

Pirmsskola:

- bērns **atšķir** emocijas, **raksturo** to cēloņus. Mācās **pārvaldīt** savas emocijas, domas un uzvedību. **levēro** dienas kārtību, **spēj pagaidīt** savu kārtu;
- ar pieaugušā palīdzību **mācās izvirzīt** savas darbības mērķi, plānot darbību, lai īstenotu ieceru. **Spēj paveikt** darbību līdz galam, darbojas ieinteresēti un mērķtiecīgi, ar atbalstu pārvar grūtības;
- **lepojas** ar saviem sasniegumiem, **izrāda iniciatīvu** apgūt jaunas prasmes. Neizdošanos un kļūdas **vērtē** kā daļu no mācīšanās.

Caurviju prasmes mācību saturā, *piemēri*

Matemātika 3.klase:

- skolotāja rosināts, **meklē** vairākus risinājumus;
- pazīstamu figūru īpašības **pamato** praktiski – ar locīšanu;
- **salīdzina** datus par diviem dažādiem objektiem. Pēc personiskās pieredzes **vērtē** iegūto datu ticamību.

Caurviju prasmes mācību saturā, piemēri

Latviešu valoda 6.klase:

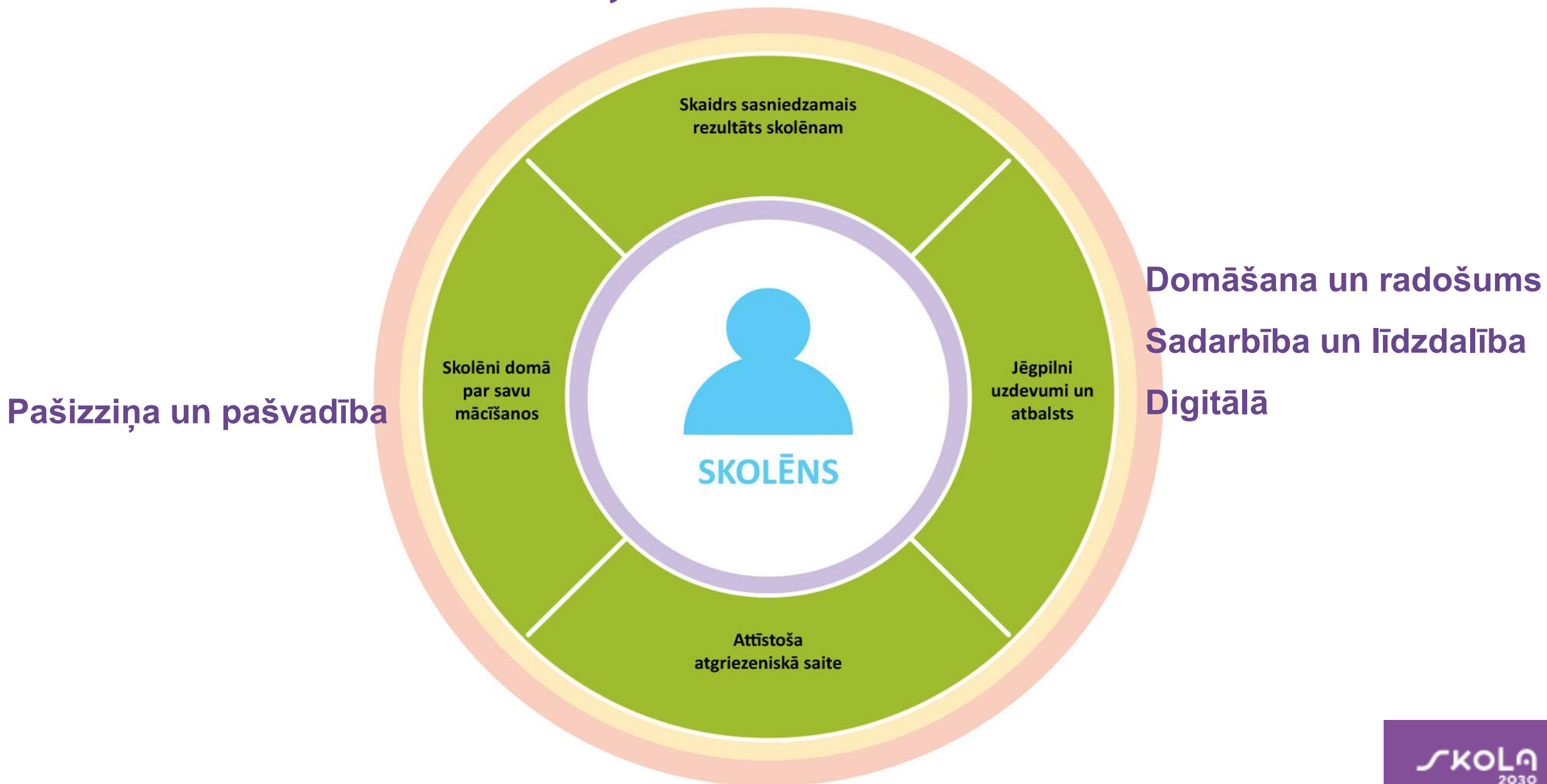
- **pamato** strukturēta dialoga nepieciešamību. **Ierosina** un **uztur** dialogu, **paužot** savu viedokli un uz klausot citus. **Piedaloties** diskusijā, **pamana** viedokļu atšķirības, **ir tolerants** pret citu viedokli;
- **pamana** un **raksturo** saziņas dalībnieku un savas emocijas, kā arī literārā darba noskaņu. **Pamato** savu viedokli ar konkrētiem piemēriem, balstoties personīgajā un/ vai citu pieredzē.

Caurviju prasmes mācību saturā, *piemēri*

Sociālā un pilsoniskā mācību joma 9.klase:

- **izvēlas** savām interesēm atbilstošāko nodarbošanos un **salīdzina** savas zināšanas, rakstura īpašības un prasmes ar tām, kas ir nepieciešamas izvēlētajā darbības jomā. **Izvērtē** savu šodienas izdarīto lēmumu ietekmi gan uz tagadni, gan nākotni un **nosaka** šo izvēļu ieguvums, izmaksas un alternatīvās izmaksas;
- **salīdzina** vēsturiski nozīmīgas Latvijas un pasaules personības dažādos laikos, lai **izdarītu secinājumus** par šo personu paveikto un īpašībām, kas nodrošināja to panākumus. **Spriež**, ka jebkuram indivīdam ar savu darbību ir un būs iespēja ietekmēt vēstures gaitu.

Mācīšanās iedziļinoties

<https://www.youtube.com/watch?v=Rwd-nKcvgPI&t=103s>

Satura un pieejas pilnveides principi

ATBILDĪGS SABIEDRĪBAS DALĪBNIEKS,
kurš iedziļinās, līdzdarbojas un sadarbojas, lai kopā ar citiem veidotu tādu sabiedrību, kādā vēlamies dzīvot

- Pilnvērtīgi piedalās sociālajā, politiskajā, ekonomiskajā un kultūras dzīvē, kā arī rūpējas par savu, citu un kopīgo labumu.
- Patstāvīgi veido izpratni par pasauli, Latvijas un latviešu valodas nozīmību tajā.
- Sekmīgi darbojas daudz kultūru, daudzvalodu un digitālajā vidē.
- Izsvērti vērtē zinātnes, tehnoloģiju, ekonomikas, kultūras sasniegumus.
- Veido cieņpilnas attiecības, sadarbojas ar citiem cilvēkiem, vēlas veidot ģimeni un uzņemties atbildību par to.
- Uzklauša un iedziļinās dažādos viedokļos, pārliecībās, kultūrās; iejūtas otra pārdzīvojumos un sniedz atbalstu.
- Darbojas ilgtspējīgi un apkārtējai videi draudzīgi, lemj godprātīgi un uzņemas atbildību par saviem lēmumiem.

RADOŠS DARĪTĀJS,
kurš ievieš inovācijas

- Rada un attīsta jaunas zināšanas un risinājumus.
- Uzņemas iniciatīvu, ir mērķtiecīgs, izlēmīgs un neatlaidīgs.
- Analizē savas vēlmes un atsakās no nevajadzīgā.
- Sekmīgi darbojas individuāli un komandā, risina sarunas, pieņem kopīgus lēmumus, ir tolerants pret atšķirīgo.
- Ieklausās, vēro, pēta pasauli, novērtē situāciju un cieņpilni rīkojas.
- Izprot, respektē un risina kompleksas problēmas.
- Eksperimentē, improvizē, tiecas pēc jaunas pieredzes, pilnveidošanās.

**KĀDU VĒLAMIES REDZĒT
KATRU SKOLĒNU**

PERSONĪBA AR PAŠAPZIŅU,
kurš ciena un rūpējas par sevi un citiem

- Apzinās savas emocijas, vēlmes, intereses, dotības, kā arī kontrolē un vada savu uzvedību un emocijas.
- Uzdrošinās pašizpausties un gūt jaunu pieredzi.
- Ir patiess, spēj dzīvot patstāvīgi, saskaņā ar savām vērtībām.
- Saglabā un nostiprina savas garīgās un fiziskās spējas.
- Veido savai un citu labklājībai labvēlīgu vidi, paužot laipnību.
- Rūpējas par savu veselību un drošību.

LIETPRATĒJS IZAUGSMĒ,

kam mācīties nemitīgi un ar aizrautību kļuvis par ieradumu

- Ir zinātkārs un intelektuāli atvērts.
- Izvirza augstas prasības gan sev, gan citiem, darbu tiecas paveikt pēc iespējas kvalitatīvāk.
- Kļūdas uztver kā iespēju izaugsmei.
- Prot un vēlas patstāvīgi mācīties visu mūžu.
- Plāno un vada savu izziņas procesu, reflektē par to.
- Apgūto lieto jaunās reālās dzīves situācijās, ievērojot lielāko labumu.
- Lietpratīgi un atbildīgi izmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespējas.

Obligātā mācību satura ietvars

VISC projekts, 18.08.2017.

Mācību jomas	Caurviju prasmes	Tikumi
Valodu	Pašvadība	Atbildība / Centība
Sociālā un pilsoniskā	Domāšana un radošums	Drosme / Godīgums
Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā	Sadarbība un līdzdalība	Gudrība / Laipnība
Dabaszinātņu	Digitālā	Līdzcietība / Mērenība
Matemātikas		Savaldība / Solidaritāte
Tehnoloģiju		Taisnīgums / Tolerance
Veselības un fiziskās aktivitātes		

Sasniedzamais rezultāts

Kompetence ir indivīda spēja kompleksi lietot zināšanas, prasmes un paust attieksmes, risinot problēmas mainīgās reālās dzīves situācijās

MĀCĪBU JOMAS

Valodu • Sociālā un pilsoniskā • Kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā
Dabaszinātņu • Matemātikas • Tehnoloģiju
Veselības un fiziskās aktivitātes

TIKUMI

- Atbildība
- Centība
- Drosme
- Godīgums
- Gudrība
- Laipnība
- Līdzcietība
- Mērenība
- Savaldība
- Solidaritāte
- Taisnīgums
- Tolerance

CAURVIJU PRASMES

- Pašizziņa un pašvadība
- Domāšana un radošums
- Sadarbība un līdzdalība
- Digitālā

SR

SR

SASNIEDZAMĀIS
REZULTĀTS
SKOLĒNAM

Mācību satura organizācija

Piemērs: lielās idejas un sasniedzamie rezultāti

LIELĀ IDEJA

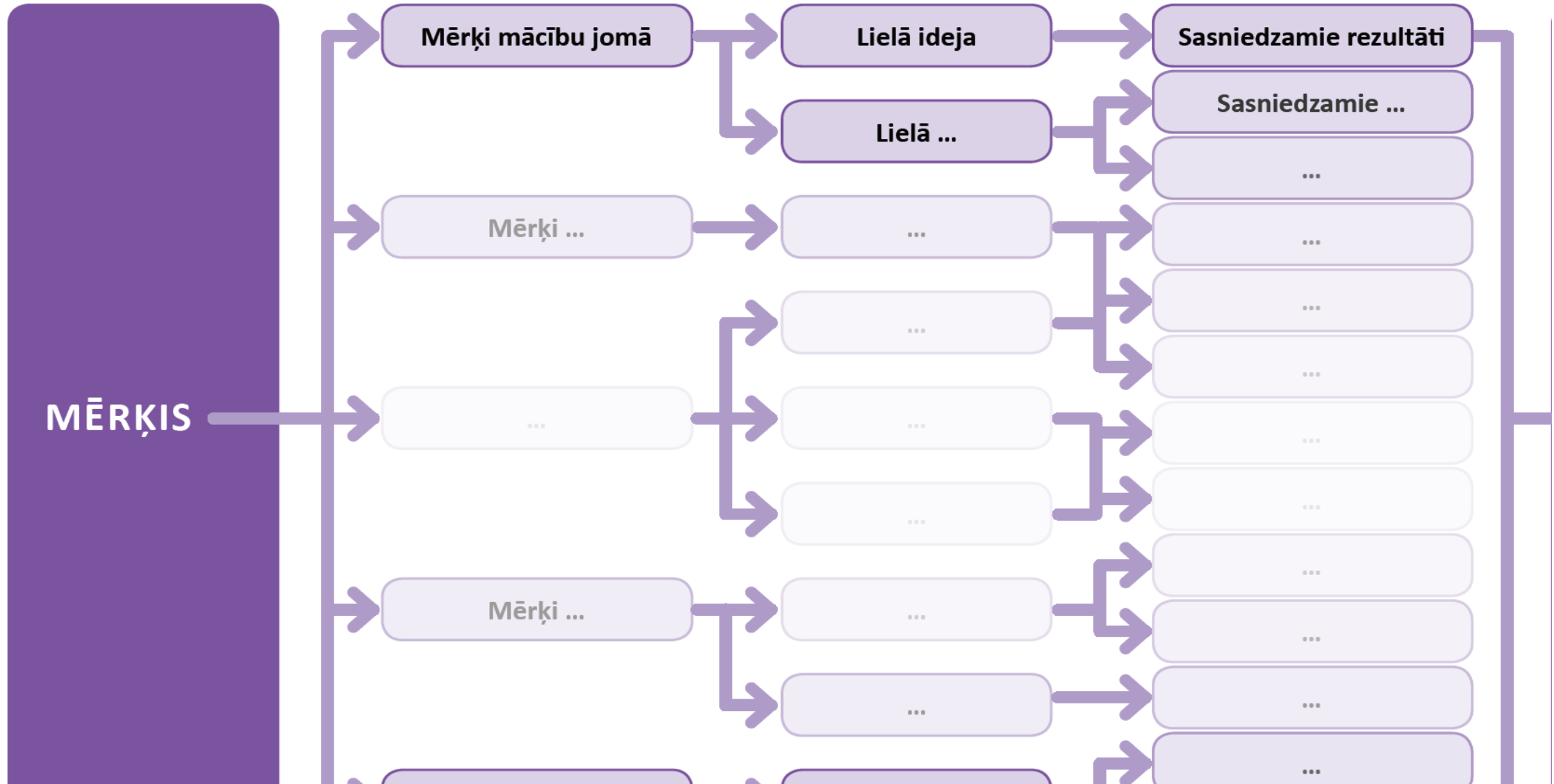
9. Laika gaitā sabiedrība daudzveidīgu cēloņu ietekmē piedzīvo pārmaiņas | LAIKS

Beidzot 9.klasi

SR - Intervē dažādus **cilvēkus** (piemēram savus radniekus), lai **ievāktu datus** par svarīgākajiem **notikumiem** viņu **dzīvē** un **sasaistītu** tos ar **vēstures notikumiem** Latvijā un pasaulē.

Salīdzina un **analizē** iegūto **informāciju**, lai **secinātu**, ka katra indivīda piedzīvotie notikumi pagātnē ir **saistīti** ar notikumiem valstī un pasaulē. Savas iegūtās atziņas **salīdzina** ar **dažādos medijos** iegūtajiem **viedokļiem**, lai atklātu kopīgo un atšķirīgo. C1 (domāšana un radošums)

Mācību satura struktūra

Mērķi mācību jomās (piemēri)

Sociālā un pilsoniskā pratība

Domā un rīkojas kā atbildīgs sabiedrības pilsonis ar izkoptu nacionālo, vēsturisko un pilsonisko apziņu un izpratni par sabiedriskajiem procesiem; ir aktīvs darītājs, kurš apzinās savu rīcību un tās sekas; ir izveidojušies noturīgi sociālie ieradumi saziņā un saskarsmē ar līdzcilvēkiem, lai kopīgi risinātu daudzpakāpju problēmas, kas saistītas ar vietējās sabiedrības nākotni un ilgtspējīgu attīstību.

Kultūras izpratne un pašizpaušme mākslā

Praktiski darbojas, iztēlojas un gūst prieku radošajā procesā; atklāj un pilnveido savus radošos talantus, zināšanas, prasmes un tehnikas dažādos mākslas veidos; vērtē un interpretē daudzveidīgus radošās izpaušmes veidus; piedzīvo klātienē kultūras notikumus, gūstot emocionālo un estētisko pieredzi un attīstot personiskās kultūras vajadzības.

Valodu pratība ...

LIELĀ IDEJA

9. Laika gaitā sabiedrība daudzveidīgu cēloņu ietekmē piedzīvo pārmaiņas | LAIKS

SR

Skolēni **izstrādā** intervijas jautājumus, lai **intervētu** vecākos savas ģimenes locekļus par ģimenes vēsturi. Pēc intervijas veic secīgu pierakstu analīzi. Izdara **secinājumus**, kāds bija ģimenes dzīvesveids, kā tas ir mainījies, kādas bija savstarpējās attiecības un kādi agrāk bija bērnu pienākumi, kā tie ir mainījušies.

TEMATS 5.KLASĒ

“Mūsu kopīgais mantojums ”

DARBĪBU PIEMĒRS

Izmanto vizuālos, lietiskos, mutvārdu u.c. avotus stāstījuma veidošanai par savas ģimenes vēsturi, lai secinātu, kā ģimenes dzīvesveids, savstarpējās attiecības, tradīcijas iekļaujas plašākas kopienas kultūrā.

https://www.youtube.com/watch?v=_IAT2G2Xs38&t=142s

AKTUALITĀTES

Sabiedriskā apspriešana

2017. gada 25. septembris – 2018.gada 1. februāris

Izsludināšana

Pirmsskolas, skolas,
augstskolas, pedagogu
profesionālās
asociācijas, darba
devēju asociācijas
u.tml.

visc@visc.gov.lv

Ikviens interesents:
www.skola2030.lv

Aprobācijas semināri pilotskolām

100 skolas un
1730 to pedagogi
2 gadu laikā sniedz
atgriezenisko saiti par
saturu un pieeju

Semināri pilotskolu vadības komandām par mācību darba organizāciju

Semināri pašvaldību norīkoti mācību jomu koordinatoriem

8 semināri – 7 jomās
1000 + pedagogu

Semināri pašvaldību izglītības jomas vadītājiem

4 atvērto durvju dienu
pasākumi

Viedokļu līderu forumi

7 diskusiju forumi:
22. – 31. janvāris

SEPT
2017

OKT
2017

NOV, DEC
2017

NOV
2017

DEC
2017

DEC'17
JAN '18

~ 11 400

(vairāk nekā $\frac{1}{4}$ daļa)

izglītības jomā strādājošo
iesaistījušies sabiedriskajā apspriešanā

No tiem:
mācību jomu koordinatori
konsultējušies ar
9004
pedagogiem visā Latvijā

kopumā iesniegti

887

priekšlikumi

(rakstiski iesniegumi VISC, Skola2030, www.skola2030.lv, Skola2030 Moodle vidē,
mācību jomu koordinātoru konsultācijās)

Priekšlikumus iesnieguši*

* daļa iesniedzēju – nekvalificējami

**Kopumā atzinīgs vērtējums,
ir atbalsts sistēmiskajai
pieejai satura plānošanā un
virzībai uz skolēnu lielāku
iesaisti mācībās**

Atzinīgi vērtēts

- 1/ **Mācību satura strukturējums** piedāvātajās jomās: pēc būtības par šo iebildumu nav.
- 2/ **Mācību satura pēctecība un tas, ka nodrošināta pārskatāmība par bērnam sasniedzamajiem rezultātiem** katrā vecuma posmā.
- 3/ **Satura strukturēšana “lielajās idejās” sniedz kopainu** par apgūstamajām zināšanām, prasmēm un attieksmēm.

Pilnveidojamais (vispārīgi)

- **Mācību satura pārslogotība:**

kopējais apgūstamo zināšanu, prasmju apjoms skolēnam joprojām ir liels, tāpēc vēlreiz pārskatīsim sadrumstalotību un iespējamu pārklāšanos.

- **Sasniedzamo rezultātu atbilstība konkrētam bērna vecumam:**

atsevišķās jomās precizēsīm apgūstamo prasmju un zināšanu atbilstību konkrētajam bērna vecumam.

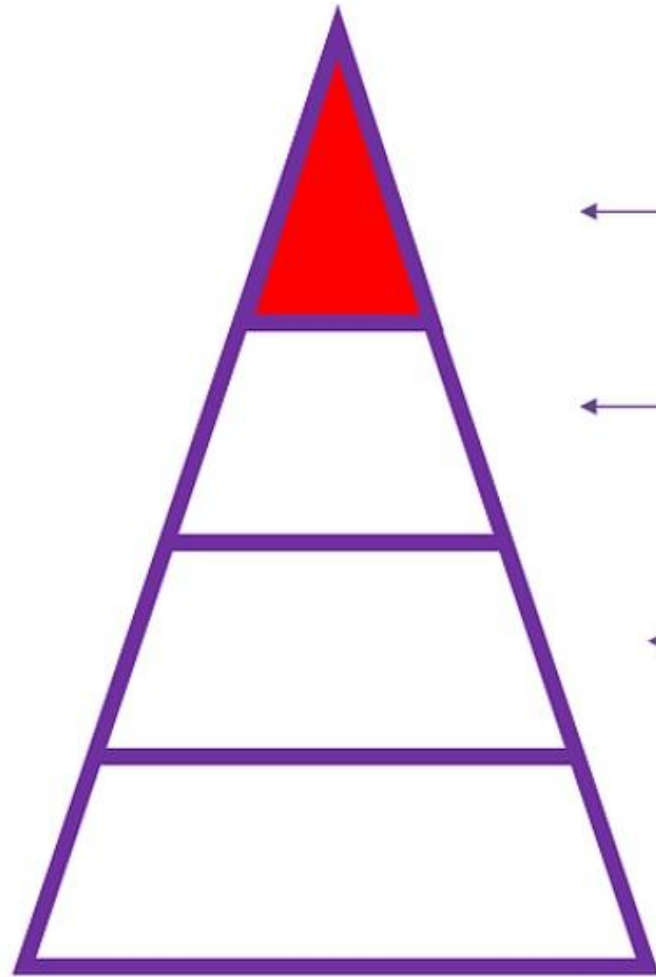
- **Pārāk lielas interpretācijas iespējas:**

pārskatīsim un konkretizēsīm.

- **6 gadnieku saturs joprojām pārslogots:**

paredzam pakāpeniskāku pāreju no pirmsskolas izglītības posma.

Mācību satura plānošanas līmeņi

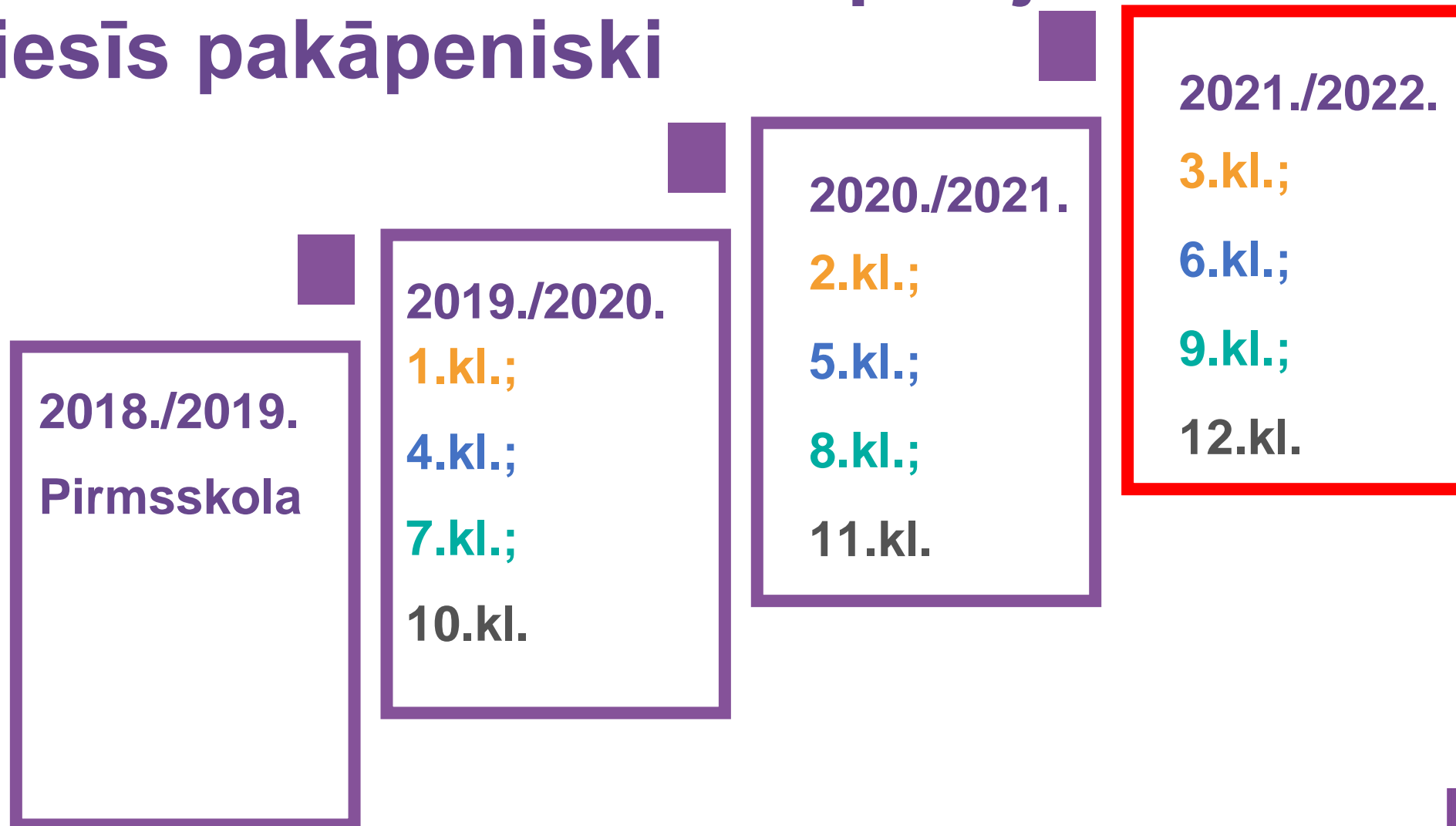
Pirmsskolas izglītības vadlīnijas
Pamatizglītības standarts
Vispārējās vidējās izglītības standarts
(ietver mācību jomu standartus;
pašlaik – mācību priekšmetu standartus)

← **Mācību priekšmetu programmas**
VISC paraugi, var veidot skolas, skolotāji

← **Tematiskie plāni mācību priekšmetā**
veido skolas, skolotāji

← **Stundu plāni**
veido skolotāji

Jauno mācību saturu un pieeju ieviesīs pakāpeniski

Būtiskākās pārmaiņas "stundu sarakstā"

- Otrā svešvaloda no 4. klases (pašlaik no 6.klases).
- Latvijas un pasaules vēsture kopā.
- Atgādinām, ka literatūra – kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā mācību jomā.
- Jauns mācību modulis – drāma (izpildītājmāksla).
- Tehnoloģiju mācību joma:
 - Dizains un tehnoloģijas (1.-9.kl.);
 - Datorika (1.-9.kl., t.sk. integrēti datorikas elementi 1.-3.kl.);
 - Inženierzinības (7.kl.);
 - Tehnoloģijas, tehnoloģiju moduļi (10.-12.kl.).
- **Noteikt stundu skaitu mācību jomā/priekšmetā trīs gadiem**

Atbalsts mācību satura un pieejas īstenošanai

Pedagogu profesionālā pilnveide projektā

- Pilotskolu pedagogi (72 h). Īsteno projekts 1731
- Pirmsskolu vadības komandas (36 h). Īsteno LU (RPIVA) 1090
- Skolu vadības komandas (54 h). Īsteno LU SIIC 1600
- Pirmsskolu un sākumskolu pedagogi (36 h). 1200
- Tehnoloģiju mācību jomas pedagogi (36 h). 1200
- E-mācības - www.skola2030.lv VISIEM
- Citi

Atbalsta materiāli skolotājam

Mācību priekšmetu programmas (paraugi)

Detalizētas, iekļauj skolēna darbību līdz stundas līmenim.

Mācību līdzekļu paraugi skolēnam (katrā tematā)

+
bērniem ar speciālām vajadzībām

Nozīmīgāko mācību līdzekļu komplekts katrā tematā, katrā mācību priekšmetā.

T.sk.

- *Temata atsegums skolēnam,*
- *Materiāli mācību procesa vizualizācijai,*
- *Vingrināšanās uzdevumi,*
- *Mācību aktivitātes un mācīšanās stratēģijas,*
- *Vārdnīca un materiāli vērtēšanai.*

Metodiskie materiāli (un e-mācību moduļi)

Vadlīnijas un ieteikumi mācību un vērtēšanas plānošanai, mācību pieejas īstenošanai,

paņēmieni un piemēri caurviju prasmju attīstībai,

vērtībizglītībai,

starpriekšmetu moduļu īstenošanai u.tml.

Diagnosticējošo darbu apraksti

Skaidrojums par darbu mērķi, sasniedzamajiem rezultātiem, kas tiks vērtēti,

uzdevumu veidiem,

rezultātu izmantošanu mācību darba uzlabošanai.

Projektā nozīmīgi resursi tiks veltīti mācību un metodisko līdzekļu izveidei bērniem ar speciālajām vajadzībām, to skaitā mācību līdzekļi bērniem un jauniešiem ar garīgās attīstības traucējumiem, ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem un ar dažādiem attīstības traucējumiem,

veidotas grāmatas Braila rakstā,
datorprogramma “No teksta uz runu” (*Text to speech*),
vieglajā valodā adaptēti mācību un metodiskie līdzekļi,
DIBEL NEXT lasītprasmes novērtēšanas testa rokasgrāmata,”

INSPIRED BY A PUBLIC SCHOOL STUDENT WITH DISABILITIES

© 2002 MICHAEL F. GIANGRECO, ILLUSTRATION BY KEVIN RUELE
PEYTRAL PUBLICATIONS, INC. 952-949-8707 WWW.PEYTRAL.COM

CLEARING A PATH
FOR PEOPLE WITH SPECIAL NEEDS
CLEARS THE PATH FOR EVERYONE!

PALDIES!

www.skola2030.lv

facebook.com/Skola2030

draugiem.lv/Skola2030

youtube.com/Skola2030

#skola2030

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ